

Nem várt enyhülés Kína és India között - rövid és hosszú távú kilátások

GORECZKY PÉTER

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Goreczky Péter

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

A borítókép forrása: Shutterstock

2025. szeptember 24.

Goreczky Péter, vezető kutató, MKI

NEM VÁRT ENYHÜLÉS KÍNA ÉS INDIA KÖZÖTT - RÖVID ÉS HOSSZÚ TÁVÚ KILÁTÁSOK

Kína és India közeledése alapvetően rövid távú jelenség, és nem elválasztható az amerikai vámpolitika okozta turbulenciáktól. Az enyhülés nem jelent valódi stratégiai irányváltást, és így nem beszélhetünk a geopolitikai erőviszonyok hirtelen megváltozásáról sem. Kína és India hosszú távú fejlődési pályájából adódóan ugyanis elkerülhetetlennek látszik a domináns és a felemelkedő hatalom közti rivalizálás. Tágabb kontextusban nézve, az USA-val való kereskedelmi kapcsolatok lazítására irányuló törekvés általánossá vált a világban, ami hatással lesz az USA hatalmi pozíciójára, mivel különböző geoökonómiai eszközei kevésbé lesznek hatékonyak a külpolitikai célok elérésében.

Narendra Modi, India miniszterelnöke Kínában tett közelmúltbeli látogatását követően Donald Trump amerikai elnök az USA és India kereskedelmi kapcsolatát „katasztrofálisan egyoldalúnak” nevezte. Ennél még tovább ment az amerikai elnök, amikor egy szeptember eleji közösségi média bejegyzésében lényegében azt fogalmazta meg, hogy „India átállt a sötét oldalra, Kína mellé”. Trump ez utóbbi megnyilvánulása azért elgondolkodtató, mert ha India valóban stratégiai irányváltást hajtott végre, az jelentős hatással lesz az ázsiai és a geopolitikai erőviszonyokra, és az USA-Kína stratégiai versengésre.

A mozgatórugók megértéséhez első lépésként érdemes sorra venni, milyen események vezettek az amerikai elnök kijelentéseihez. Az elmúlt egy év során India és Kína kapcsolata valóban az enyhülés jeleit mutatta, aminek kézzel fogható eredményeként a két ország 2024 októberében visz-szaállította a határmenti járőrözésnek a 2020-as incidens előtt érvényes rend-

jét, illetve számos magas szintű találkozó során megállapodott a határmenti kereskedelem és közvetlen légi járatok újraindításáról, és egyéb, szimbolikus jelentőségű kérdésekről. A folyamat eddigi csúcspontjaként pedig Modi hét év után ismét Kínába látogatott, és részt vett a Sanghaji Együttműködés Szervezetének (Shanghai Cooperation Organisation, SCO) éves vezetői találkozóján. Az eseményen készült fotó, amelyen Modi vidám eszmecserét folytat a kínai és az orosz elnökkel, bejárta a világsajtót, és minden bizonnyal hozzájárult Donald Trump fent idézett közösségi média bejegyzésének megszületéséhez. Az amerikai elnök másik megnyilvánulásának előzménye pedig, hogy az USA kereskedelme Indiával továbbra is deficitese, 2024-ben ez 49 milliárd dolláros értéket jelentett, ami 5,9%-os növekedést jelent az előző évhez képest. Ennek megfelelően az amerikai vámpolitika Indiát sem kíméli, augusztusban az orosz kőolaj vásárlására hivatkozva kivetett [újabb 25%-os importvám](#) révén az indiai árukra érvényes teljes tarifa már elérte az 50%-ot. Ezzel az ázsiai ország a legmagasabb amerikai vámokkal leginkább sújtott országok közé tartozik.

A történet két szála, vagyis Kína és India közeledése, illetve az amerikai vámpolitika nyilvánvalóan nem független egymástól. A valódi kérdés inkább az, hogy az „egymásra találást” kizárólag egy olyan külső tényező - nevezetesen az amerikai vámpolitika - okozta-e, amely akár rövid távon is változhat, vagy strukturális okai is vannak, amelyek hosszabb távon biztosíthatják Kína és India stabil együttműködését. A külső motiváció szerepe viszonylag egyértelműnek tűnik, Új-Delhi oldaláról nézve Washington vámpolitikája kétségtelenül feszültséggel terhelte meg és kiszámíthatatlanabbá tette a két ország gazdasági kapcsolatát, ezt a kockázatot pedig az indiai vezetőknek valahogy kezelniük kell. A kereskedelmi és technológiai nagyhatalomnak számító Kína ott van a szomszédban, a vele való gazdasági kapcsolatok bővülése révén India értékes erőforrásokhoz és technológiákhoz férhet hozzá. Emellett a kínai gazdaság mérete a többszöröse Indiáénak, ráadásul technológiaiilag jóval előrébb tart déli szomszédjánál. Ezért bármilyen gazdasági konfrontáció egyelőre jobban visszafogná India gazdasági növekedését, mint Kínáét. Ami a külső motivációk biztonságpolitikai dimenzióját illeti, az idei [Shangri La Dialogue fórumon Pete Hegseth védelmi minisz-](#)

ter egyértelmű, „itt vagyunk és itt is maradunk” üzenetet küldött az ázsiai-csendes-óceániai térség országainak, ám a kereskedelmi kapcsolatok terén megtapasztalt kiszámíthatatlanság miatt Új-Delhiben is biztosan felmerült, mennyire érdemes az USA védelmi hálójára és régiós katonai jelenlétére építeni a hosszútávú stratégiákat. Ez a kockázat szintén arra ösztönözheti az indiai vezetést, hogy pragmatikusabb és békülékenyebb Kína-politikát folytasson.

A mérleg másik serpenyőjében ugyanakkor olyan strukturális tényezők találhatók, amelyek azt valószínűsítik, hogy India nem állt át és nem is fog egyhamar átállni „Kína mellé, a sötét oldalra”. A két ország közel 3500 kilométeres közös határából mindössze egy kétszáz kilométeres szakaszt rendeztek, vagyis a határvonallal kapcsolatos nézeteltérés Kína és India esetében gyakorlatilag alapállapotnak tekinthető. Ez nem jelenti azt, hogy a területi viták ellenére India ne találta volna meg eddig is a módját, hogy bizonyos kérdésekben pragmatikus módon együttműködjön Kínával. Az ország részvétele a BRICS-ben, az SCO-ban és az Ázsiai Infrastrukturális Beruházási Bankban jól mutatja, hogy léteznek azok a közös platformok és érdekek, amelyek mentén India és Kína együtt tud dolgozni. Új-Delhi azonban nemet mond minden olyan lépésre, amely révén Kína megváltoztathatja az ázsiai status quo-t, és egyértelmű dominanciára tehet szert a régióban. Ezért maradt ki India kezdettől fogva az Övezet és Út Kezdeményezésből, mert a projektben benne volt a potenciál, hogy geopolitikai téren is átírja az erőviszonyokat. Ázsiában India az egyetlen olyan felemelkedő hatalom, amelynek területe és lakosságszáma összemérhető Kínáéval, és amelynek olyan ütemű gazdasági fejlődést jósolnak, ami emlékeztet a Kína által az elmúlt évtizedekben elért bővülésre. Indiának minden esélye meg van arra, hogy [2050-re a világ második legnagyobb gazdasága legyen](#) Kína mögött. Peking oldaláról nézve tehát Indiában benne van a lehetőség, hogy hosszú távon a kihívójává lépjen elő, vagy legalábbis akadályozza Kína hatalmi ambícióit a régióban. Ilyen jellegű kockázatot sem Oroszország, sem Japán vagy Dél-Korea, sem pedig Délkelet-Ázsia országai nem jelentenek Kínára nézve. India szemszögéből vizsgálva pedig Kína hatalmi túlsúlya az ázsiai-csendes-óceániai térségben

jelentheti azt a tényezőt, ami korlátozza az országot abban, hogy – pont Kína felemelkedésének mintájára – nagyhatalommá váljon. Itt érdemes gyorsan leszögezni, hogy India nem fogja pontosan azt az utat bejárni, mint északi szomszédja, mivel sok szempontból más adottságokkal rendelkezik. Az eltérő politikai berendezkedés és a társadalom sokszínűsége eleve más kereteket ad India fejlődésének. Kína a gazdasági fejlődés terén jelenleg messze déli szomszédja előtt jár, ám vannak olyan tényezők, amelyek India számára lehetőséget teremthetnek a felzárkózásra. Ilyen például az ország mérete, természeti erőforrásai, a termelékenység javításában rejlő hatalmas potenciál, illetve a fiatalokú népesség, amelyekre építve az ország biztosan a világgazdaság egyik erőközpontjává fog válni. Kína érdeke pedig nyilvánvalóan az, hogy mire India gazdasági erő és technológia tekintetében ténylegesen a vetélytársává válhatna, addigra már ő irányítsa a világgazdaság, a nemzetközi kereskedelem és a technológiai fejlődés meghatározó folyamatait.

A két ország kapcsolatában és hosszú távú fejlődési pályájában tehát adott egy olyan strukturális ellentét, ami hasonló az USA és Kína konfliktusának alapvető okához, vagyis ahhoz, hogy egy domináns és egy felemelkedő hatalom között elkerülhetetlen a feszültség és az érdekellentét. Elképzelhető, hogy Kína és India esetében ez regionális szinten fog elsősorban megnyilvánulni, ám ez nem változtat azon, hogy a két ország kapcsolatába kódolva van hosszú távon a rivalizálás. Az erre irányuló stratégiai felkészülésnek a jelei egyébként időről-időre már most megmutatkoznak. Ide sorolható Kína törekvése az elmúlt években, hogy kiépítse stratégiai pozícióit az Indiai-óceán partvidékén, és kereskedelmi, logisztikai és katonai támaszpontok révén harapófogóba zárja riválisát. Ugyanakkor a [hírek szerint](#) India egy atommeghajtású, elektromágneses katapulttal felszerelt repülőgépanyahajó megépítését tervezi, amelyből jelenleg egyetlen van a világon, a USS Gerald R. Ford hordozó. Atommeghajtású anyahajót pedig eddig csak az USA és Franciaország volt képes megépíteni és hadrendbe állítani. Egy ilyen hadihajó révén India akár globális erőkivetítésre is képes lesz, ez pedig nem egy olyan ország ambícióit tükrözi, amely arra készül, hogy csendben elfogadja Kína dominanciáját a régióban és a

környező tengereken. Pakisztán és Kína szoros kapcsolata sem pusztán arról szól, hogy összefognak az ellen az ország ellen, amellyel mindkettőjüknek határvitája van, hanem arról is, hogy Pakisztán nem jelent kihívást Kína hosszútávú hatalmi ambícióira nézve, India viszont igen.

Az eddigieket összefoglalva tehát elmondható, hogy India és Kína közeledése alapvetően pragmatikus megfontolások mentén, javarészt külső változók hatására zajlik, így Modi miniszterelnököt vélhetően taktikai megfontolások vezérlik, és elsősorban azt szeretné megmutatni Washingtonnak, hogy vannak stratégiai alternatívái. Ez azonban nem jelent valódi stratégiai irányváltást, és így nem beszélhetünk a geopolitikai erőviszonyok hirtelen megváltozásáról sem. Ha Trump elnök vámpolitikája nem is fogja Indiát Kínával egy táborba sodorni, a vele járó kiszámíthatatlanság azonban láthatóan hatással van Új-Delhi külpolitikai tájékozódására. Érdekes tehát tovább vinni a gondolatmenetet, és tágabb kontextusba helyezni megvizsgálni, hogy az amerikai vámpolitika hasonló hatással van-e más országok kapcsolatrendszerére is, és ha igen, annak milyen geopolitikai következményei lehetnek.

Első példaként Indiánál maradván látható, hogy Új-Delhi nem csupán Kínával igyekszik stabilizálni a viszonyt, hanem más országok felé is tájékozódik. Az SCO-csúcs előtt Modi Japánban tárgyalt, ahol a gazdasági és biztonsági kapcsolatok szorosabbra fűzéséről [írt alá megállapodást](#) a japán miniszterelnökkel. Emellett a japán fél összesen 67 milliárd dollár indiai befektetésre tett ígéretet a következő évtizedben. Ami Délkelet-Ázsia országait illeti, az amerikai vámpolitika komoly motivációt jelent arra nézve, hogy csökkentsék kitétségüket az USA fogyasztói piaca iránt. Ez nyilvánvalóan hosszú folyamat, ám már most láthatók a jelei annak, hogy Trump elnök vámjai új gazdasági konvergenciát indítanak be a térség országai, illetve az Európai Unió, India, Japán, az Egyesült Királyság, és nem utolsósorban Kína között. Peking számára adott a lehetőség, hogy az USA-nál kiszámíthatóbb gazdasági partnerként pozícionálja magát, és mint [Malajzia példája mutatja](#), erre van is fogadókészség, a délkelet-ázsiai ország áprilisban a kereskedelmi feszültségek hatására bővítette stratégiai partnerségét Kínával. Az amerikai vámokkal sújtott brazil

termelők szintén új piacokat keresnek, és [Kína az ő esetükben is mentővet jelenthet](#). A kereskedelmi kapcsolatok diverzifikálására való törekvés példáinak sorát hosszan lehetne folytatni, a [kanadai cégektől](#) kezdve az Európai Unió szabadkereskedelmi tárgyalásain át az [ausztrál exportörökgig](#). A fentiek egyértelműen mutatják, hogy az USA kereskedelmi partnerei közöttük kiemelten fontos szövetségesek is – kockázatként értékelik az amerikai vámpolitika kiszámíthatatlanságát, és ezért csökkenteni akarják az amerikai piac iránti kitettségüket. Országonként és iparáganként változó lesz ugyanakkor, hogy ki mennyire fogja tudni csökkenteni függését az USA-tól. A gazdasági kapcsolatok teljes globális átrendeződése ezért rövid távon nem reális forgatókönyv, de az amerikai kereskedelmi kapcsolatok lazítására irányuló törekvés általánossá vált.

Adódik a kérdés, hogy a kereskedelmi partnerek diverzifikációra való törekvése, és az ebből fakadó gazdasági távolodás hosszú távon gyengíti-e az USA geopolitikai pozícióját. Napjainkban számos példát látunk arra, hogy a gazdasági eszközök (vámok, technológiai szankciók, export korlátozások, a nemzetközi pénzügyi elszámolási rendszerből való kizárás stb.) a geopolitikai konfliktusok megvívásának első szintjét jelentik. Ha csökken az USA beágyazottsága a világkereskedelemben, akkor ezeknek a geoökonómiai eszközöknek a hatékonysága is csökkenni fog, és kevésbé lesznek alkalmasak nyomásgyakorlásra, illetve külpolitikai célok elérésére. A geoökonómiai hatalom korlátját pont az jelentheti, ha a célba vett országnak vannak alternatív kereskedelmi partnerei a szóban forgó termék, szolgáltatás vagy technológia esetében. Az ukrajnai háború miatt az orosz energiahordozókra kivetett nyugati embargó hatása is drasztikusabb lett volna, ha Moszkvának nincsenek alternatív piacai. Ugyanígy, a nemzetközi pénzügyi és elszámolási rendszer ellenőrzése addig jelent számottevő fegyvert az USA kezében, amíg meg nem erősödnek a jelenlegi rendszer alternatíváinak szánt kezdeményezések. A legnagyobb változást azonban az jelentheti, hogy az USA szövetségeseiben is megerősödik az a meggyőződés, hogy Washington már nem akarja fenntartani azt a nemzetközi gazdasági rendet, amelynek kiépítésében kulcsszerepet játszott, és így a jövőben nem az USA-tól fogják várni, hogy lefektesse

a játékszabályokat. Mindez fel fogja gyorsítani más hatalmi pólusok, platformok és kapcsolati hálók megerősödését, amelyeket az USA gazdasági eszközökkel egyre kevésbé fog tudni befolyásolni. Vagyis a folyamat hatással lesz az ország geopolitikai befolyásoló képességére, és így a hatalmi viszonyokra - még ha Indiát és Kínát nem is teszi valódi barátokká.

**MAGYAR
KÜLTÜGYI
INTÉZET**